

135

pueris Romæ prædicta est, qui nullius jussu in duas partes divisi, quarum altera Cœsariani, altera Antoniani vocarentur, biduum confixerunt, ac succubuerunt Antoniani: Statua quoque in Albano juxta Jovem posita lapidea multum sanguinis effudit, quo ei interitus portendebatur; aliaque plura minoris certe momenti: nihil tamen de misero universæ Urbis excidio tradit, ejusque Urbis, in quam ipsius auspiciis militaris Colonia deducta fuerat; Evidem parum callere videretur Dio, quanta intercesserit conjunctio Imperatorem inter, & militares ab eo deductas Colonias, a quo ipsum etiam nomen mutabantur. Claudat silentium Scriptorum agmen Plinius, qui de terra hiatibus agens lib. II. cap. 8o. illustrem hunc, quo integræ Civitas istorum sententiâ perii, omittere non debuerat; de eo tamen litera ibi nulla invenitur.

At vero si tacet ibi Plinius, non tacet alibi, nec tacent alii, ut omnino intelligamus, quam futile sit id, quod ex Plutarcho colligunt. Et ut a Plinio initium sumam, is in VI. Italiz Regione lib. III. Cap. XIV. Pisaurum memorat. *In ora flumen Aës, Senogallia, Metaurus fluvius, Colonia Fanum Fortuna, Pisaurum cum amne: At enim ævo Plinii rursus Pisaurum ædificatum fuerat. Primum valde erraret is, qui putaret Urbe terræ hiatu absorptâ, aliam statim ibidem potuisse excitari, novisque civibus frequentari. Deinde Plinius non de suis, sed de Augusti temporibus intelligendus est; certum est enim Plinium integrum nobis Augusti descriptionem dedisse, variatâ dumtaxat locorum dispositione, ut ipse testatur. Qua in re præfari me necessarium est authorem nos D. Augustum sequuturos, descriptionemque ab eo factam Italæ totius in Regiones undecim, sed ordine eo, qui litorum tractu fieri. Plinio duo alii accensendi sunt authores; Primus est M. Vitrivius, qui & sub Augusto vixit, & ipsi libros suos de architecturâ nuncupavit, &, quod caput est, diu Fani moratus est, ut Basilice, quam ibi Augustus fecit, constructioni præfset. Differit is lib. II. Cap. 9. de lignis in usum fabricæ idoneis: ubi autem ad laricem ventum est, inquit: *bac autem per Padum Ravennam in Coloniâ Fanestri, Pisauri, Anconæ, reliquisque, quæ sunt in ea regione, Municipiis præbentur. Alter est Pomponius Mela peritissimus geographus, qui paullo post Augustum floruit: hic quoque in Italiz descriptione lib. II. cap. 2. Pisaurum memorat. A Pado ad Anconam transfitur Ravennam, Ariminum, Pisaurum, Fanestrem Coloniam, Flumen Metan-**